

- Narodil sa 17. mája 1860 v Jasenovej.
- V roku 1883 uverejnil svoju prvú poviedku Na hradskej ceste.
- V rokoch 1885 – 1893 študoval na lekárskej fakulte Karlovej univerzity v Prahe.
- V roku 1893 odišiel pracovať ako lekár do Seliec na Dalmátskom ostrove Brač (dnešné Chorvátsko).
- Roku 1908 sa usadil v Chile, v meste Punta Arenas, kde žili chorvátski vysťahovalci.
- Románom Dom v stráni (1904) založil tradíciu dedinského románu.
- Jeho rozsiahle dielo obsahuje 4 veľké romány, 45 poviedok a noviel, 2 veľké cestopisy a 3 divadelné hry.
- Od roku 1922 striedavo žil na Slovensku, v Južnej Amerike a v Chorvátsku.
- Zomrel 21. mája 1928 v Pakraci pri chorvátskom Lipiku.
- Jeho telesné pozostatky previezli na Slovensko 29. októbra 1928.

Údaje o minci

Nominálna hodnota: 10 eur

Materiál: Ag 900/1000
Cu 100/1000

Hmotnosť: 18 g

Priemer: 34 mm

Hrana: nápis do hĺbky:

– PROZAIK – DRAMATIK – PUBLICISTA

Náklad: limitovaný náklad v bežnom a proof vyhotovení max. 30 000 ks

Autor návrhu: averz: Miroslav Rónai

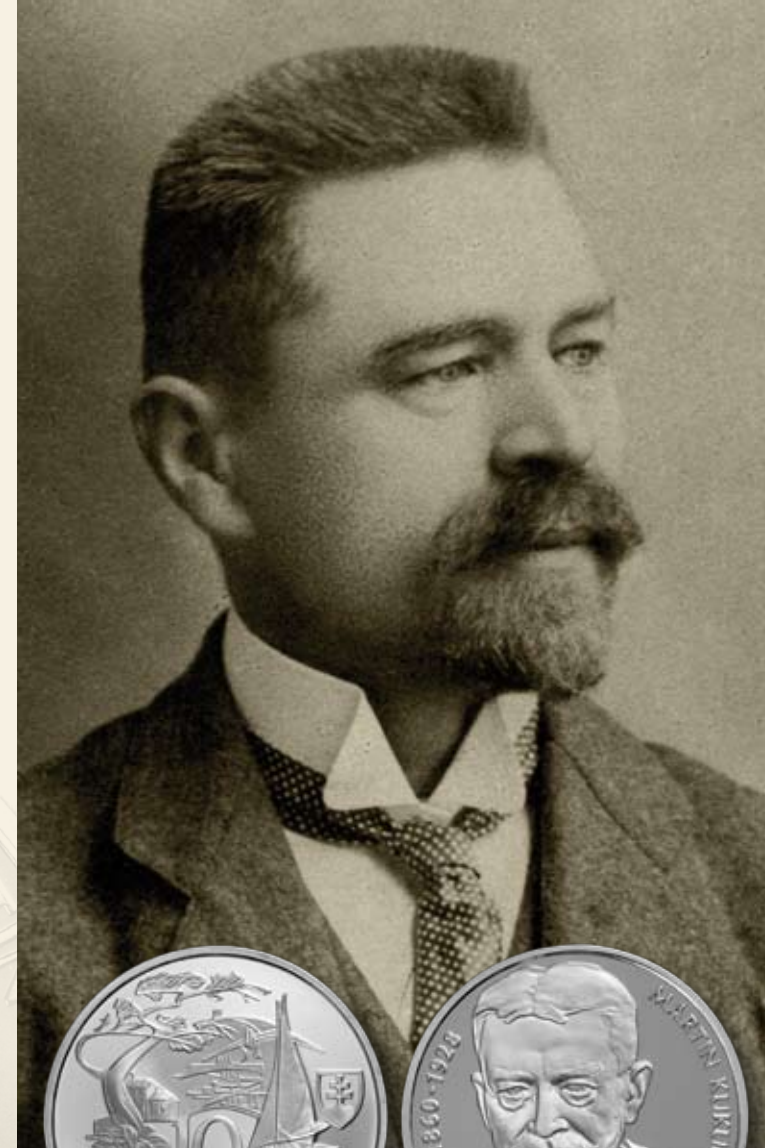
reverz: Mgr. art Peter Valach

Rytec: Dalibor Schmidt

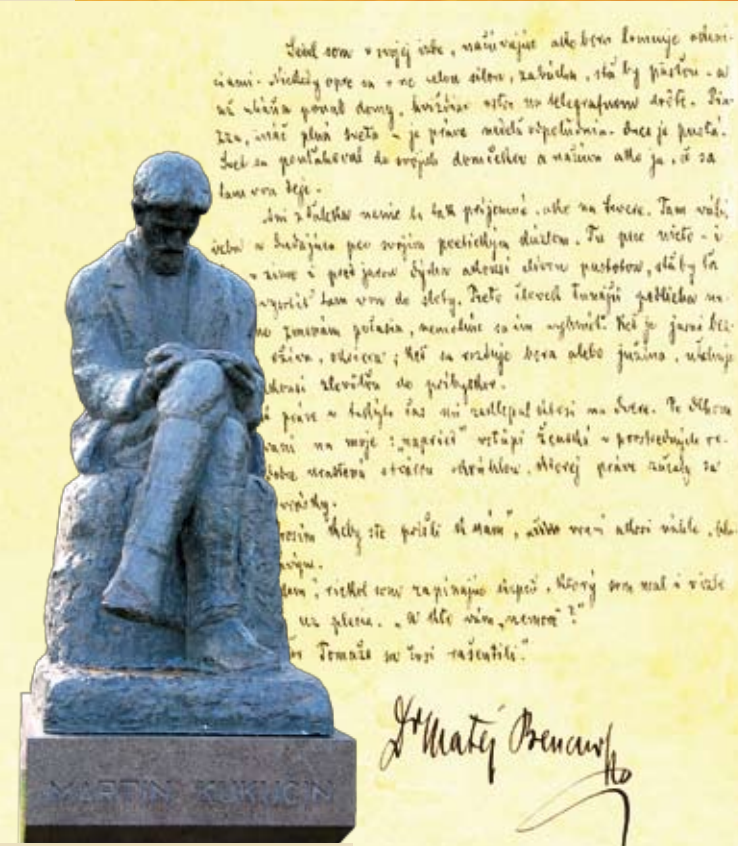
Výrobca: Mincovňa Kremnica

Na líci mince je zobrazená krajina na ostrove Brač s autentickým „domom v stráni“, známym z rovnomenného literárneho diela Martina Kukučína. V ľavej časti je strom olivovníka doplnený v spodnej časti listami a plodmi viniča, v pravej časti je plachetnica. Vpravo od nej je štátny znak Slovenskej republiky. V strede mincového poľa je označenie nominálnej hodnoty mince „10 EURO“, pod ktorým je umiestnený názov štátu SLOVENSKO a letopočet 2010. Štylizované iniciálky mena a priezviska autora výtvarného návrhu lícej strany mince Miroslava Rónaia MR sú umiestnené pri ľavom okraji mince.

Na rube mince je zobrazený portrét Martina Kukučína. Vpravo od neho je mláďa kukučky, ktoré je symbolom spisovateľovho pseudonymu. Pod portrétom je faksimile podpisu Dr. Matej Bencúr. Pri pravom okraji mince je v opise meno a priezvisko MARTIN KUKUČÍN a vľavo od portrétu sú v opise letopočty jeho narodenia a úmrtia 1860 – 1928. Pod faksimile podpisu je umiestnená značka Mincovne Kremnica MK medzi dvoma razidlami a vpravo od nej sú štylizované iniciálky mena a priezviska autora výtvarného návrhu rubovej strany mince Mgr. art. Petra Valacha PV.

**150. výročie narodenia
Martina Kukučína**
Strieborná zberateľská minca

Martin Kukučín, vlastným menom Matej Bencúr, sa narodil 17. mája 1860 v Jasenovej. Je jedným z najvýznamnejších slovenských prozaikov. Jeho dielo sa stále číta a aj dnes oslovuje univerzálnymi témami a prirodzeným jazykom. Patrí k spisovateľom, ktorí medzi prvými priniesli do slovenskej literatúry postavy obyčajných dedinských ľudí s ich ľudovým jazykom, čo bol prelomový úkaz, ktorý ovplyvnil ďalší vývin slovenskej prózy.

V čitateľskom povedomí je prítomný najmä krátkymi humoristickými prózami z dedinského (Rysavá jalovica) alebo študentského prostredia (Mladé letá) a románom Dom v stráni. Kukučín chcel čitateľa vedome zaujať príťažlivými a často humorno-komickými témami, je však aj autorom psychologicky prenikavej novely Neprebudený, čo svedčí o tom, že svojou prózou chcel presiahnuť i do vážnych a tabuizovaných sfér ľudského bytia.

Povolanie lekára do istej miery predurčilo jeho pohľad na človeka, ale ako veriaci hľadal za hmatateľnou realitou čosi hlbšie, čo presahuje našu pragmatickú existenciu.

Vo svetonázore i v písaní ho ovplyvnili aj podnety európskej, najmä ruskej realistickkej literatúry, s ktorou sa bližšie zoznámil počas štúdia v Prahe. Práve tam vznikli jeho známe novely Neprebudený (1886), Mladé letá (1889), Vianočné oblátky (1890), Keď báčik z Chochoľova umrie... (1890), Dedinský román, Na podkonickom bále (1891). V tomto období napísal aj „metafyzickú“ novelu Dve cesty, v ktorej téma smrti a hľadania zmyslu pozemskej existencie už

Rodný dom M. Kukučina v Jasenovej.

S manželkou Pericou.

výrazne presahuje „realistické“ písanie. V roku 1892 okrem poviedky zo slovenskej dediny Mišo uverejnil aj autobiografickú nerudovsko-dostojevskovskú prózu Zápisky zo smutného domu. V roku 1893 vyšla jeho veľká novela Dies irae, ktorá na pozadí epidémie cholery nastoľuje problémy viny v medziludských vzťahoch. V tom istom roku promoval na pražskej lekárskej fakulte. Na Slovensku sa mu nepodarilo zamestnať, a tak prijal ponuku zo Seliec na chorvátskom ostrove Brač, kde pôsobil ako obecný lekár.

Nové prostredie ho zaujalo a po viacerých rokoch práce vznikol okrem cestopisov i jeho najznámejší román Dom v stráni (1904). Na Brači sa oženil s Pericou Didoličovou a dozrelo tu aj jeho rozhodnutie konvertovať z evanjelickej viery na katolícku. Otázky významu viery v ľudskom živote sa v jeho tvorbe objavovali už skôr, ale jeho diela sa čoraz viac stávali existenciálnymi úvahami o živote, čo spôsobilo definitívne vzdialenie sa od „ideálneho realizmu“.

Po štrnástich rokoch pobytu na Brači sa rozhodol presídlit' do Punta Arenas v Chile a pracovať ako lekár v kolónii chorvátskych vystaňovalcov (1907 – 1922). Okrem cestopisných črt tu napísal aj svoj najrozsiahlejší román Mať volá, v ktorom častejšie prechádza k podobenstvám a koncipuje ho ako metaforu návratu do rodného kraja.

V apríli 2008 uviedlo SND dramatisáciu románu Dom v stráni.

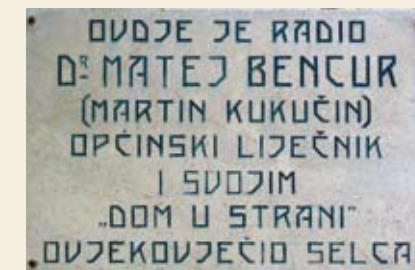
V dôsledku hospodárskej krízy prišiel v Chile o všetky našetrené peniaze. Odišiel preto na Slovensko, no po krátkom čase sa opäť vrátil na ostrov Brač. Zomrel 21. mája 1928 vo veku 68 rokov v Pakraci pri kúpeľoch Lipik na komplikácie po zápale pľúc. Ešte v tom istom roku boli jeho telesné pozostatky prevezené na Slovensko, na Národný cintorín v Martine.

Autor o sebe

Ináč Vy budete snáď znať najlepšie, že ja som človek povahy veľmi húževnatej a – čo ako smiešno sa to v ústach doktora vyníma – človek, ktorý verí v Boha i spolieha naňho, že on vie najlepšie, čo k nášmu slúži dobru, nech on sám riadi tedy tú krehkú loďku mojej existencie. A ver mi, nikdy nedolahal na mňa okamih zúfania ani beznádeje ani tu, ani nikde. Ja som dnes tuná taký veselý, bez všetkej afektácie veselý, ako len človek bezstarostný môže byť veselý, človek, ktorý nesklamal sa v ničom, ani v jednej svojej nádeji, ba prijal sto ráz viac než zaslúžil a desať ráz viac, než sám očakával. Ja som dnes človek najspokojnejší a – v svojom spôsobe šťastný.

(Z listu Jánovi Slávikovi z Brača 21. septembra 1895.)

Pamätná tabuľa na mestskom dome v Selci na Brači, kde mal M. Kukučín ordináciu.

Dom, v ktorom M. Kukučín býval na Brači.